

целесообразность замены его новым законом – «Основами законодательства об охране окружающей среды».

Ключевые слова: *охрана окружающей природной среды, экологическое законодательство, экологическая безопасность, природоохранительная деятельность.*

Komarnytskiy V. The Future of the Law of Ukraine "On Environmental Protection" : What Is It?

The article deals with the issues of improving the environmental legislation of Ukraine, emphasizes the problems of updating the Law of Ukraine "On Environmental Protection". It is stated that this law has played a key role in the formation of legislation in the field of environmental protection and nature management. However, the law is currently outdated, and its format does not allow to adequately reflect the changes in the organization of environmental activities, and as a result it has accumulated provisions that do not meet the practices needs. Such provisions are being analyzed (in particular, those relating to public oversight in this area, environmental insurance, environmental audit, environmental expertise, environmental impact assessment, etc.), the expediency of their improvement on the basis of the new law in the field of environmental protection is proved.

The article considers possible conceptual approaches to the development of a new codification act in this area, including the Ecological Code of Ukraine. The author states that the idea of working out such a code has exhausted itself. During more than twenty years, environmental law experts have not reached a consensus on what future Ecological Code of Ukraine should be (should it cover all aspects of environmental protection, absorb all applicable codes and laws governing the relations in the field of natural resources, or should it be limited only regulation of environmental protection, without affecting the use of natural resources). The article reasons the expediency of replacing the obsolete Law of Ukraine "On Environmental Protection" with a new codification act in the form of Fundamentals of Environmental Protection Law that will allow to resolve key issues of environmental protection, ensuring environmental safety in Ukraine and preserving all the positive aspects, that were developed in the Law Of Ukraine "On Environmental Protection".

Key words: *environmental protection, ecological legislation, ecological safety, nature protection activity.*

УДК 349.2

Д. О. Новіков

ЕКОНОМІЗАЦІЯ ТРУДОВОГО ПРАВА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ

Статтю присвячено розкриттю тенденцій та викликів, пов'язаних з економізацією трудового права через скасування регулятивної функції оплати праці. Установлено, що з економічної точки зору регулятивна функція оплати праці проявляється у впливі ринкових механізмів на співвідношення між попитом та пропозицією на робочу силу, на чисельність працівників і рівень їх зайнятості, оптимізацію розміщення робочої сили за регіонами, галузями господарства, підприємствам. З погляду трудового права регулятивна функція оплати праці припускає встановлення в нормах права розходжень за рівнем оплати праці залежно від кваліфікованості й суспільної значимості здійснюваної роботи. Підсумовано, що внаслідок лібералізації вітчизняного трудового права,

позбавлення правового механізму оплати праці регулятивної функції Україна втягується в «перегони на дно», що передбачає максимальне зниження соціальних норм і мінімальний контроль над їх виконанням для створення «ринку» дешевої робочої сили.

Ключові слова: *оплата праці, регулятивна функція, мінімальна заробітна плата, гонка на дно, прекаріат.*

Постановка проблеми. Соціально-економічна криза в Україні диктує державі доцільність здійснення кроків правового характеру для рішення проблем населення, яке працює, зокрема у сфері оплати праці. Одним з таких кроків стало підвищення мінімальної заробітної плати з 01 січня 2017 року до 3200 грн [1]. Потребу щодо забезпечення реалізації цієї норми обумовило прийняття Закону України від 06 грудня 2016 року № 1774-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (далі – Закон № 1774-VIII). Відповідно до внесених змін у ст. 3 Закону України «Про оплату праці» і ст. 95 Кодексу Законів про працю України (далі – КЗпП) мінімальна заробітна плата тепер визнається встановленим законом мінімальним розміром оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці [2]. Оновлене поняття втратило такі два критерії як «проста та некваліфікована праця», за якими раніше відбувалося віднесення певної професії до оплачуваної по мініальному розміру та забезпечувалося виконання регулюючої функції оплати праці. Очевидно, одержання мінімальної заробітної плати тепер не буде залежати від складності виконуваної роботи або вимог до кваліфікованості її виконання. Ці зміни ведуть до «зрівнялівки», що розуміє український уряд, застосовуючи саме цей термін у Постанові Кабінету Міністрів «Про оплату праці працівників установ, закладів і організацій окремих галузей бюджетної сфери» у редакції від 28 грудня 2016 року. Тільки захід для запобігання «зрівнялівки» передбачено досить сумнівний. Указується так: «керівникам установ, закладів і організацій окремих галузей бюджетної сфери забезпечити в межах фонду оплати праці диференціацію заробітної плати через встановлення доплат, надбавок, премій з урахуванням складності, відповідальності й умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його праці» [3]. Очевидним є те, що тільки при організації оплати праці, що враховує рівень кваліфікації працівника, кваліфіковані працівники будуть зацікавлені в постійному зв'язку з підприємствами, а некваліфіковані працівники будуть зацікавлені в просуванні в розряд кваліфікованих.

Інші зміни відповідно до Закону України № 1774-VIII підтверджують означену тенденцію остаточного виключення регулюючої функції з механізму правового регулювання оплати праці. Приміром, якщо в попередній редакції ч. 1 ст. 96 КЗпП та ч. 1 ст. 6 Закону України «Про оплату праці» тарифна система визнавалась основою визначення та розподілу оплати праці, то чинна редакція переносить положення про регулююче значення тарифної системи до ч. 3, а ч. 1 передбачає застосування інших систем оплати праці, окрім тарифної. У кінцевому результаті ці зміни

створюють передумови до ще більшого розшарування населення України та в черговий раз підкреслюють тенденції економізації трудового права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання антагоністичного та кризового характеру в сучасній науці трудового права розробляють такі вчені, як Н.Л. Лютов, А.М. Лушніков, М.В. Лушнікова, В.О. Процевський, К.Л. Томашевський та ін. Означена публікація продовжує дослідження як указаних науковців, так і автора цієї статті, у контексті аналізу суперечливих трансформації чинного трудового законодавства та поступової зміни парадигми правового регулювання трудових відносин із соціальної на економічну.

Формування цілей. Автор має на меті розкрити тенденції та виклики, пов'язані з економізацією трудового права.

Виклад основного матеріалу. Функції оплати праці – це її призначення та роль як складової сфери практичної діяльності щодо узгодження й реалізації інтересів суб'єктів трудових відносин [4, с. 15]. Згідно з преамбулою Закону України «Про оплату праці» визначено дві функції оплати праці: відтворювальну та стимулюючу [5]. Про регулюючу функцію оплати праці законодавець не говорить, однак до останнього часу вона була вплетена в зміст усього механізму оплати праці. Цей механізм ґрунтувався на досягненнях трудового права радянської доби, коли вперше в Кодексі Законів про працю 1918 р. було закріплено, що «при визначенні розміру винагороди для кожної групи та категорії приймаються до уваги: важкість праці, небезпека умов, у яких праця здійснюється, складність і точність виробленої роботи та ступінь самостійності й відповідальності за її виконання, потрібна для її виконання ступінь навченості та досвідченості» [6, ст. 59].

Підкреслимо, що в первинному капіталізмі, зокрема й дореволюційному, необтяженому державним впливом та інститутами громадянського суспільства, розуміння регулюючої функції зводиться до нижчезазначених положень, сформульованими класиками економічної думки.

А. Сміт стверджував, що «рівень заробітної плати сільськогосподарських робітників завжди вище влітку, ніж узимку, хоча вартість життя для робітників узимку безумовно вища; у різних частинах країни заробітна плата різна, а ціни на продовольство скрізь однакові; заробітна плата та ціни на продовольство нерідко рухаються в протилежних напрямках» [7]. Д. Рікардо зазначав, що «природна ціна праці дуже істотно розрізняється в різних країнах. Житло та одяг, необхідні в одній країні, можуть бути зовсім не потрібні в іншій. Навіть у країнах, розташованих у тому самому кліматі, розходження в способі життя часто викликають розходження в природній ціні праці, настільки ж значні, як і розходження, викликані природними причинами» [8]. Ж.Б. Сей продовжував цю думку так: «розмір потреб першої необхідності змінюється залежно не тільки від більш-менш стерпного способу життя робітників та їх сімейств, але й від сукупності всіх витрат, які вважаються для них необхідними в країні, де вони живуть. Також звички людей мають великий вплив на обсяг їх потреб» [9]. Т. Мальтус писав, що

«рівень заробітної плати найманого робітника змінюється залежно від чисельності населення. Якщо чисельність населення зростає, заробітна плата одного працівника знижується. Тенденція зниження заробітної плати свідчить про «перенаселення» – появу «зайвого населення» [10]. Означені спрощені уявлення економістів початку XIX ст. про регулюючі властивості оплати праці, не пішли далі природного розуміння, а саме розподілу населення за кліматичними зонами чи кількістю.

Хоча, якщо звернутися до наукових досліджень сучасних економістів, то вони не надто відрізняються від трактування регулюючої функції оплати праці своїх попередників трьохсотрічної давнини. Так, Т.Н. Долініна вказує, що «регулююча функція оплати праці повинна забезпечувати переміщення ресурсів праці туди, де вони дадуть найбільший ефект. Умовами ефективної реалізації регулюючої функції оплати праці є, по-перше, виконання належною мірою відтворювальної функції, по-друге, дотримання принципу диференціації заробітної плати за критеріями, що відбиває особливості праці (необхідна професійна підготовка, фізичні та розумові зусилля, відповідальність за персонал або використовувані засоби й предмети праці), його суспільну значимість (пріоритетність виду діяльності), розходження в умовах праці, розходження в попиті на працю» [11, с. 158]. Друга умова, наведена дослідницею, є найімовірніше побажанням, ніж реальністю.

Не можна не погодитися з В.О. Процевським, що «диференціація оплати праці різних професійних груп у різних галузях економіки все менше обумовлюється суспільною необхідністю, усе менше втілює уподобання суспільства, а тому все менше відбиває вимоги економічної доцільності. Оплата праці стає результатом урівноваження економічної влади різних соціальних груп, роботодавці намагаються максимізувати отримувані вигоди, забезпечуючи лише свій достаток, але не максимальність суспільної корисності своєї діяльності» [12, с. 9].

Тобто в економічній площині регулююча функція оплати плати полягає в її впливі на співвідношення між попитом та пропозицією на робочу силу, на чисельність працівників і рівень їх зайнятості, оптимізацію розміщення робочої сили за регіонами, галузями господарства, підприємствами залежно від ринкової кон'юнктури. Відповідно є цинічними зауваження тих самих економістів, що регулююча функція оплати праці «виконує роль балансу інтересів працівників і роботодавців» [11, с. 158]. Регулювання вищенаведених процесів вигідно лише для роботодавця, адже забезпечує йому максимальний ефект від інвестицій у виробничу діяльність. Для працівників їх переміщення з галузі в галузь, з професії в професію, з регіону в регіон конструює нестійку та небезпечну соціальну реальність з низьким рівнем захисту своїх інтересів та високим рівнем залежності від обставин, які складаються на ринку праці. Розмір оплати праці в таких умовах залишається на рівні відтворення (забезпеченні працівників та членів їх сімей необхідними життєвими благами для відновлення працездатності) та ситуативного стимулювання «трудової мобільності» потрібної кількості робочої сили в певній галузі чи підприємстві.

До речі, у цьому аспекті варто визначити як штучне підвищення мінімальної заробітної плати може зарадити населенню, яке працює, у сенсі підвищення їх купівельної спроможності та забезпечення виконання відтворювальної функції оплати праці. Експерти Міжнародної організації праці у звіті відповіли на це питання негативно. Вони зазначили таке: «підвищення мінімальної заробітної плати, по-перше, тягне за собою зменшення зайнятості в охопленому нею секторі. По-друге, трудящі, які втратили роботу в охопленому законодавством секторі, будуть працювати в неохопленому секторі, знижуючи оплату праці в цій частині економіки. Підвищення рівня мінімальної заробітної плати в країнах, що розвиваються, може сприяти збільшенню розриву між трудящими. Тому воно підсилить бідність, обумовлену у відносному вираженні» [13].

Крім того, не треба знов звертатися до економічного трактування наслідків підвищення мінімальної заробітної плати, щоб зрозуміти, що без жорсткого контролю держави за ціноутворенням інфляційні фактори швидко знецінять реальний її розмір без підвищення купівельної спроможності громадян. Як писав на початку ХХ ст. гігант машинобудування Генрі Форд, «секрет добробуту Америки полягає в розширенні купівельної сили через підвищення заробітної плати та зниження продажних цін. Заробітна плата дає людям купівельну силу, а вся промисловість залежить від людей, здатних купувати та платити. Зниження заробітної плати (реальної з.п. – прим. автора) спричиняє зменшення роботи, тому що цим зменшується попит, від якого залежить робота» [14].

Штучне збільшення мінімальної заробітної плати без належного контролю за інфляцією разом з відкиненням регулюючої функції оплати праці призведе до такого ланцюгу наслідків: зменшення реальної заробітної плати + зменшення купівельної спроможності громадян + зменшення прибутку підприємств = збільшення рівня безробіття. Ще раз звернемося до досвіду Г. Форда, який констатував, що «у суспільстві не може бути дійсного добробуту, поки працівники, які виробляють предмети повсякденного споживання, не можуть їх купити» [14]. Дещо інша реальність вимальовується в Україні, коли здешевлення вартості робочої сили, збільшення рівня безробітних громадян разом із зниженням рівня освіти (неминучим наслідком комерціалізації освіти) й занепадом вітчизняних підприємств, незабаром створить у нашій державі «ринок» низько кваліфікованої й дешевої робочої сили в прекарній [15] соціальній ситуації, що вигідно тільки іноземним інвесторам.

Як підмітив німецький соціолог У. Бек, «високий рівень безробіття в так званому третьому світі та в посткомуністичних країнах Європи змушує уряди цих країн вести економічну політику, орієнтовану на експорт, – на шкоду соціальним і екологічним стандартам. Завдяки низькій заробітній платі, найчастіше поганим умовам праці та «зонам, вільним від профспілок», ці країни конкурують одна з одною і з багатими західними країнами в прагненні залучити закордонний капітал» [16, с. 204]. С. Скот указує: «якщо національні держави вже не відіграють колишньої ролі в прийнятті рішень

у сфері бізнесу, оскільки інвестори шукають найбільш високі прибутки по усьому світу, то окремим країнам, які знаходяться під сильним економічним та політичним тиском, прийдеться брати участь у глобальній системі відносин» [17, с. 7]. Дійсно, варто констатувати, що більшість країн, зокрема й Україна, зараз більш-менш активно прагнуть одержати інвестиції, але потрібною попередньою умовою для цього є підпорядкування корпоративним інтересам, які пов'язані з ринковою практикою (оскільки вона найбільшою мірою виражає інтереси інвесторів) і водночас не пов'язані певними територіями. А одержання інвестицій очевидно досягається завдяки найбільш вразливій верстві суспільства – працівникам, а точніше обранню замість пріоритету інтересів працівників способу зменшення соціальних витрат на найману працю та зниження соціальних стандартів, через що держава втягується в так звані «перегони на дно».

Сутність цих перегонів можна показати таким прикладом. Наприкінці 1990-х років Китай вступив у конкурентні перегони, заманоючи американські компанії низькими витратами на оплату праці. У результаті близько 250-300 тис. мексиканських робочих місць перекочували за маршрутом за Тихий океан. Е. Тоффлер наводить розповідь про менеджера фірми з виробництва телефонних аксесуарів, якому було наказано конкурувати за одержання кожного замовлення нарівні з іншими. Але менеджер платив своїм працівникам у середньому 2,20 долари на годину (включаючи преміальні), а повинен був суперничати з китайськими виробниками, чії працівники одержували в середньому тільки по 60 центів [18, с. 111]. Логічно, що всі зусилля менеджера були марними. Адже, як указує З. Бауман, глобальні інвестори, бажаючи скоротити очікувані збитки, упаковують речі та переводять свої активи, доручаючи місцевій владі розчищати руїни та витягати жертви із ще більшої бідності [19, с. 200-201].

Тобто держави, які розвиваються, залежні від іноземних інвестицій, вступають у конкуренцію для залучення грошових потоків міжнародних інвесторів. Виграють у цій конкуренції ті країни, які пропонують більш комфортні умови для розміщення капіталу. Ці умови вкладаються в концепцію скорочення соціальних витрат. Чим дешевша праця працівника в тій або іншій країні, тим вигідніше там здійснювати виробництво. У підсумку між державами, які розвиваються, починається змагання з максимального зниження соціальних норм та мінімального контролю над їх виконанням. У цей алгоритм дій чітко вписуються зміни до чинного трудового законодавства відповідно до Закону України № 1774-VIII.

Висновки. Останні зміни, внесені в трудове законодавство підтверджують тенденції економізації формального боку трудового права. Відповідно до Закону України № 1774-VIII правовий механізм оплати праці було позбавлено регулюючої функції, що вписується в намічений процес утягування України в «перегони на дно» для залучення в державу іноземних інвесторів. Відміна регулюючої функції оплати праці є також інструментом прекарізації та декваліфікації українських працівників, які мають стати дешевою робочою силою для міжнародних інвесторів. Основний виклик, який стоїть перед традиційним трудовим правом – залишитися дієвим

механізмом захисту прав трудящих або бути поступово заміненим ефективними корпоративними кодексами поведінки та менеджментом з трудових ресурсів.

Використані джерела:

1. Про Державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21 грудня 2016 року № 1801-VIII // Голос України від 27.12.2016 – № 248
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 06 грудня 2016 року, № 1774-VIII // Відомості Верховної Ради України від 13.01.2017 – 2017 р., № 2, стор. 5, стаття 25
3. Про оплату праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери: Постанова Кабінету Міністрів України, 28 грудня 2016 року, № 1037 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249637026>
4. Колот А. Теоретико-методологічні аспекти класифікації й змісту функцій заробітної плати / А. Колот // Україна: аспекти праці. – 2000. – № 6. – С. 15-19.
5. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995, №108/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №17. – Ст. 121.
6. Кодекс законів о труде 1918 г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.hist.msu.ru/Labour/Law/kodex_18.htm
7. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. – М.: Соцэґиз, 1962. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/smit/smit_1.pdf;
8. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения. Соч.: В 3 т. Т. 1. – М.: Госполитиздат, 1955. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ek-lit.narod.ru/ric005.htm>
9. Сэй Ж.Б. Трактат политической экономии. – М.: Изд-во К.Т. Солдатенкова, 1896. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ek-lit.narod.ru/say007.htm>
10. Мальтус Т. Опыт о законе народонаселения // Антология экономической классики. – М.: Эконов, 1993. Т. 2. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ecocrisis.wordpress.com/1-2/suprapopulatia/malthus/>
11. Долинина Т.Н. Сущность заработной платы: функциональный подход / Т.Н. Долинина // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2010. – № 4 (43). – С. 156-159.
12. Процевский В.О., Грицай Ю.В. Деякі питання щодо реалізації права громадян на одержання винагороди за працю / В.О. Процевський, Ю.В. Грицай // Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Серія «Право». – 2016. – Вип. 24. – С. 5-25.
13. Саже К. Служит ли минимальная заработная плата эффективным инструментом для содействия достойной работе и уменьшению бедности? Опыт некоторых развивающихся стран / К. Саже / Международное бюро труда Женева Материалы о сфере занятости. – 2001. – Вып. 13. – 39 с.
14. Форд Г. Сегодня и завтра [Електронний ресурс] / Г. Форд. – М., Аст. – 320 с. – Режим доступу: <http://about-ford.at.ua/index/0-33>
15. Новіков Д.О. Pluralitas non est ponenda sine necessitate або місце теорій прекаріату в науці трудового права / Д.О. Новіков // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2015. – Вип. 34. – Том. 2. – С. 22-26.

16. Бек У. Что такое глобализация? / У. Бек. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
17. Scott J. Capitalist Property and Financial Power / J. Scott. - Brighton : Wheatsheaf, 1986. – 224 p.
18. Тоффлер Э. Революционное богатство / Э. Тоффлер. – М.: АСТ, 2008. – 569 с.
19. Бауман З. Текучая современность / З. Бауман. – СПб.: Питер, 2008. – 240 с.

Стаття надійшла до редакції 17.07.2017

Новиков Д.А. Экономизация трудового права: тенденции и вызовы

Статья посвящена раскрытию тенденций и вызовов, связанных с экономизацией трудового права с помощью отмены регулятивной функции оплаты труда. Установлено, что с экономической точки зрения регулятивная функция оплаты труда проявляется во влиянии рыночных механизмов на соотношение между спросом и предложением на рабочую силу, на численность работников и уровень их занятости, оптимизацию размещения рабочей силы по регионам, отраслями хозяйства, предприятиям. С точки зрения трудового права регулятивная функция оплаты труда предполагает установление в нормах права различий по уровню оплаты труда в зависимости от квалифицированности и общественной значимости осуществляемой работы. Автор делает вывод, что вследствие либерализации отечественного трудового права, лишения правового механизма оплаты труда регулятивной функции Украина втягивается в «гонку на дно», которая предусматривает максимальное снижение социальных норм и минимальный контроль над их исполнением с целью создания «рынка» дешевой рабочей силы.

Ключевые слова: *оплата труда, регулятивная функция, минимальная заработная плата, гонка на дно, прекариат.*

Novikov D. Economization of Labor Law: Tendencies and Challenges

The article is devoted to the disclosure of trends and challenges associated with the economization of labour law through the abolition of the regulatory function of remuneration. It was established that from an economic point of view, the regulatory function of wage suggests the influence of market mechanisms in the relationship between supply and demand for labour force, in the number of employees and their level of employment, optimizing the placement of the labour force by regions, sectors of the economy, businesses. From the point of view of labour law regulatory function of wage involves establishing by the rules of law the differences in the pay level, depending on qualification and social significance of the work.

Recent changes in the labour legislation confirm the tendencies of economization of the formal aspect of labour law. In accordance with these changes, the legal mechanism of wage was deprived of the regulatory function, which is included in the planned process of drawing the state into “race to the bottom” for attracting foreign investors. The abolition of the regulatory function of wage is also a tool for prekarization of workers, which should become cheap labour force for international investors. The amount of wages in such conditions remains at the level of reproduction (providing workers and their families with the necessary vital goods for the restoration of work capacity) and situational stimulation of labour mobility of the required quantity of labour in a particular industry or enterprise.

The main challenge that is facing before traditional labour law is to remain an effective mechanism for protecting the rights of employers or to be gradually replaced by effective corporate codes of conduction and management of labour resources.

Key words: *wage, regulatory function, minimum wage, race to the bottom, prekarial.*

УДК 351.72:330.322 (477)

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ Ю. О. Світлична ПІТРЕБУЄ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Україна має розвинуте інвестиційне законодавство, яке приймалося в попередні роки за інших соціально-економічних і політичних умов. На сьогодні інвестиційне законодавство України потребує вдосконалення з урахуванням процесів євроінтеграції та внутрішньодержавних процесів реформування економіки й управління. Систематизацію й модернізацію законодавчого регулювання інвестування, зокрема й іноземного, потрібно здійснити шляхом прийняття єдиного фундаментального закону, який би об'єднав розрізнені нормативно-правові акти з питань інвестування, усунув суперечливість між ними й закріпив ефективний механізм формування та реалізації інвестиційної політики держави. Таким законом має бути Інвестиційний кодекс України як правова основа здійснення всього спектру інвестиційних відносин у країні.

Ключові слова: *інвестиції, законодавство, інвестиційна діяльність, захист, іноземні інвестори, економіка.*

Постановка проблеми. Упродовж останніх років в Україні відбувається винятково важливий і надзвичайно складний процес радикальних реформ, який охоплює всі сфери суспільного життя. Головне завдання соціально-економічних і політичних реформ полягає у виведенні України на магістральний шлях світового розвитку, ліквідації застарілої системи управління економікою. За минулі роки в країні багато що зроблено для впровадження ринкових механізмів, структурної перебудови народного господарства, розвитку конкуренції, роздержавлення власності, децентралізації влади.

Одночасно з цим у процесі реформування національна економіка зазнає певних ускладнень, обумовлених дефіцитом фінансових ресурсів, недосконалістю законодавчого регулювання, недоліками оподаткування, виведенням капіталу за кордон. У цих умовах особливої актуальності набуває залучення іноземних інвестицій у регіони України та їх використання під контролем органів виконавчої влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження процесу залучення іноземних інвестицій та інвестиційної діяльності розглядалися в наукових працях О. Бандурки, Л. Буславої, А. Гайдучко, Ю. Жорнокуя, О. Носової, І. Райніна, О. Семерака, І. Фархутдінова та інших учених. Вивчення опублікованих робіт з цієї теми дозволяє дійти висновку про різноманітність поняття іноземних інвестицій, наявність суперечливостей у правовому регулюванні іноземних інвестицій та потребу додаткового осмислення значення та суті іноземного інвестування в регіональну економіку та порядку управління ними.